

Briselē, 2024. gada 23. februārī
(OR. en)

6831/24

SOC 120
EMPL 65
EDUC 51
JEUN 36
ECOFIN 225

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	<i>EMCO</i> pārskats par Garantijas jauniešiem īstenošanu – galvenie vēstījumi – apstiprināšana

Gatavojoties galveno vēstījumu apstiprināšanai Padomes 2024. gada 11. marta sanāsmē, delegāciju vajadzībām turpmāk dokumentā ir izklāstīti *EMCO* galvenie vēstījumi saistībā ar tās veikto pārskatu par Garantijas jauniešiem īstenošanu.

Konkrētām valstīm adresētie *EMCO* pārskata par Garantijas jauniešiem īstenošanu secinājumi ir iekļauti dokumentā 6831/24 ADD 1.

EMCO nosūtītais datu apkopojums garantijas jauniešiem shēmu uzraudzībai 2022. gadā ir atrodams dokumentā 6831/24 ADD 2.

EMCO pārskats par to, kā tiek īstenots Padomes ieteikums "Tilts uz nodarbinātību – Garantijas jauniešiem pastiprināšana"

EMCO galvenie vēstījumi Padomei

1. Ievads

Nodarbinātības komitejai (EMCO) ir dots uzdevums uzraudzīt progresu attiecībā uz Padomes ieteikuma “Tilts uz nodarbinātību – Garantijas jauniešiem pastiprināšana” īstenošanu. 2016., 2018. un 2019. gadā EPSCO padome apstiprināja galveno vēstījumu kopumu, ko EMCO bija sagatavojusi, balstoties uz tās veikto uzraudzību attiecībā uz *Padomes 2013. gada ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi*. Tajos bija uzsvērts, ka liela nozīme ir profilaksei, agrīnai iesaistei, spēcīgām partnerībām dalībvalstīs, kā arī valstu nodarbinātības dienestu (VND) izšķirīgajai lomai.

Kopš 2021. gada turpinās uzraudzība par to, kā tiek īstenots 2020. gada Padomes ieteikums “Tilts uz nodarbinātību – Garantijas jauniešiem pastiprināšana”. 2021. gada oktobrī EMCO galvenie vēstījumi par “pastiprinātās” garantijas jauniešiem īstenošanu bija vērsti uz Covid-19 krīzes nesamērīgo ietekmi uz jauniešiem, kuras laikā dalībvalstis saglabāja stingru politisko apņemšanos to īstenot. Visās dalībvalstīs notika virzība uz priekšu, un jauni valstu īstenošanas plāni, kas tobrīd jau bija pieņemti vai kurus tika plānots pieņemt, liecināja par sistemātiskāku un saskaņotāku pieeju jauniešu bezdarba un neaktivitātes novēršanai. Vienlaikus joprojām pastāvēja problēmas visās Garantijas jauniešiem īstenošanas jomās, turklāt pandēmija daudzos gadījumos bija papildu traucējošs faktors. **EMCO politikas analīzes grupa (EMCO PAG)** 2023. gada novembrī veica jaunāko pārskatu. Minētais pārskats, kura secinājumi par katru dalībvalsti ir iekļauti pielikumā, ir pamats, uz kura tika sagatavoti šie galvenie vēstījumi. Vēl šim dokumentam ir pievienota 2023. gada datu vākšanas rezultātā iegūtā informācija par katru dalībvalsti, kurai sākumā ir pievienots galveno rezultātu apkopojums ES līmenī.

2. Panāktais progress

Kopumā dalībvalstis ir saglabājušas stingru politisko apņemšanos attiecībā uz pastiprinātās Garantijas jauniešiem īstenošanu, un lielākā daļa valstu ziņoja par centieniem uzlabot savu spēju sniegt pakalpojumus jauniešiem, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*). Laikā no 2021. līdz 2023. gadam visās dalībvalstīs tika konstatēts progress Garantijas jauniešiem īstenošanā, lai gan progressa apmērs ES ir atšķirīgs, un datu vākšanas rezultāti liecina, ka daži aspekti varētu būt pasliktinājušies. Tagad ir svarīgi risināt konstatētās problēmas un trūkumus.

Pēc tam, kad pandēmijas laikā pieauga *NEET* jauniešu skaits, viņu īpatsvars tagad ir atsācis sarukt atbilstoši tendencei, kas sākās 2014. gadā. To, iespējams, izraisīja dalībvalstu īstenoto aktivizācijas programmu efektivitātes palielināšanās un Eiropas darba tirgu labais sniegums, kurā ir nepieredzēti zems bezdarba līmenis un pieaug darbaspēka trūkums dažādās nozarēs.

Būtu jāpastiprina informēšanas pasākumi, jo īpaši attiecībā uz visneaizsargātākajiem *NEET*, tostarp *NEET* lauku apvidos, konkrēti, stiprinot koordināciju starp ministrijām un VND. Lai gan daudzas dalībvalstis ziņo par ievērojamu progresu attiecībā uz digitālo prasmju pilnveidi, dažās valstīs joprojām ir vērojamas problēmas. Garantijas jauniešiem shēmu savlaicīgas un pozitīvas pārtraukšanas īpatsvars ir uzlabojies, taču daudzos gadījumos gaidīšanas laiks joprojām ir pārāk ilgs. Ir samazinājies arī seguma līmenis. Tāpēc ir jāuzlabo Garantijas jauniešiem spēja sasniegt vairāk jauniešu. Runājot par rezultātu ilgtspēju, pozitīvo rezultātu īpatsvars pēc 6 mēnešiem ir nedaudz samazinājies, taču joprojām ir jāpieliek pūles, lai uzlabotu pēcpārbaudes datu kvalitāti daudzās dalībvalstīs. Uzlabojumi ir vajadzīgi arī attiecībā uz **kartēšanu**, jo *NEET* datu vākšana, kopīgošana un pēcpārbaude tiek uzskatīta par svarīgu, lai veiktu turpmākus pasākumus saistībā ar valsts līmenī īstenotajām Garantijas jauniešiem shēmām.

Joprojām pastāv būtiskas atšķirības pakalpojumu sniegšanas kvalitātē un efektivitātē. Ir novērota pāreja no individualizētu pakalpojumu sniegšanas uz vispārīgākiem pakalpojumiem, līdz ar ko pastāv risks, ka *NEET* jaunieši tiks uzskatīti par parastiem darba meklētājiem un neaktīvi *NEET* tiks atstāti novārtā. Tas rada bažas, ņemot vērā joprojām lielo *NEET* jauniešu skaitu neaizsargātos apstākļos, kas ir problēma lielākajā daļā dalībvalstu. Ir jāpastiprina **preventīvie pasākumi** un jākoncentrējas arī uz mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu.

Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) 2021.–2027. gada plānošanas periods ir iespēja pievērsties problēmām, ar kurām dalībvalstis joprojām saskaras, un attiecīgi būtu jāpiešķir pietiekami resursi inovatīvām darbībām un pasākumiem. Jo īpaši dalībvalstīs, kurās ir daudzlīmeņu pārvaldība, taisnīga resursu sadale un stabila uzraudzības sistēma varētu novērst risku, ka Garantija jauniešiem valsts ietvaros tiktu īstenota nevienmērīgi. No otras puses, būs svarīgi nodrošināt pienācīgu valsts finansējumu tādām agrākām iniciatīvām, kas ir veiksmīgi atbalstījušas *NEET* un to, ka viņi ilgtspējīgā veidā tiek iekļauti darba tirgū. Šajā kontekstā izšķiroša nozīme ir pārejai no ESF+ fondu plašas izmantošanas uz plānošanu valsts līmenī. Tiek vēl vairāk rosināta labās prakses apmaiņa starp dalībvalstīm un starpvalstu projektu organizēšana.